Dosarul nr. 2-199/2025

2-25002377-12-2-09012025

H O T Ă R Î R E

în numele Legii

02 aprilie 2025 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)

instanța compusă din

preşedintele ședinței, judecător Igor Pulbere

grefier Mădălina Ungureanu

a judecat în ședință publică cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Braga Victor către Ministerul Justiției al RM, privind repararea prejudiciului pentru detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, -

a c o n s t a t a t

La 31 decembrie 2024, Braga Victor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului pentru detenție în condiții contrare art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În motivarea cererii, reclamantul a invocat că a fost deținut în condiții inumane și degradante în timpul ispășirii pedepsei în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 18 Brănești, Penitenciarul nr. 6 Soroca și Penitenciarul nr. 4 Cricova. Reclamantul susține că a depus mai multe plîngeri către instanțele de judecată naționale și internaționale, solicitînd o compensație echitabilă în urma suferințelor psihice și cheltuielilor materiale suportate.

Reclamantul afirmă că, conducîndu-se de prevederile Legii nr. 272 din 29 noiembrie 2018, a întocmit și depus plîngerea din 25 aprilie 2019 pentru revendicarea drepturilor sale lezate în perioada de arest și detenție la ispășirea pedepsei. Potrivit susținerilor sale, în urma cercetărilor judecătorești, a fost emisă încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 iunie 2021, confirmată prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2022.

Reclamantul pretinde că prin hotărîrile judecătorești menționate nu a fost despăgubit în mod real, invocînd că nu există căi legale de revendicare în Republica Moldova. Reclamantul susține că, conform certificatului nr. 6/403 din 10 februarie 2023 al Administrației Naționale a Penitenciarelor Ministerului Justiției și certificatului de eliberare AC 042015 din 03 mai 2018, el

a fost deținut în condiții inumane și degradante pe o perioadă de 3415 zile în intervalele specificate în documentele anexate.

Reclamantul își întemeiază prezenta acțiune bazîndu-se pe dispunerea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 iunie 2021, prin care susține că s-a admis parțial plîngerea condamnatului Braga Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale.

Potrivit afirmațiilor reclamantului, s-a constatat faptul că condamnatul Braga Victor a fost deținut în perioada de la 20 februarie 2013 – 02 iulie 2013 în calitate de prevenit și 03 iulie 2013 – 24 noiembrie 2013 în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, pe parcurs de 247 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Reclamantul invocă că referitor la cele 247 zile prin care Braga Victor a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale, acesta este în drept să se adreseze în conformitate cu art. 385 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală cu o acțiune civilă în vederea recuperării prejudiciilor pretinse.

Totodată, reclamantul menționează că prin aceeași încheiere, s-a respins ca neîntemeiată plîngerea condamnatului Braga Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 4 Cricova.

În cererea de chemare în judecată, reclamantul consideră că în coroborare cu Codul de procedură penală art. 473^4 alin. (5), care prevede că în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente, își motivează legal acțiunea declarată.

Reclamantul calculează despăgubirea solicitată în felul următor: 3415 zile × 12 ore = 40980 ore; 40 980 ore × 29,58 lei = 1 212 188,40 lei, din care susține că 29,58 lei este stabilit în Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 985 din 06 decembrie 2023. Solicită reclamantul

admiterea plîngerii privind despăgubirile în mărime de 1 212 200 lei în urma detenției în condiții inumane și degradante și încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 1 212 200 lei.

La 12 februarie 2025, reprezentantul pîrîtului Ministerul Justiției, Teodor Stelea, a depus referință prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea poziției sale, reprezentantul Ministerului Justiției a invocat că prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana nr. 21ji-159/2021 din 16 iunie 2021 a fost admisă parțial plîngerea condamnatului Braga Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că condamnatul Braga Victor a fost deținut în perioada de la 20 februarie 2013 – 02 iulie 2013 în calitate de prevenit, 03 iulie 2013 – 24 noiembrie 2013 în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, pe parcurs de 247 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO.

Pîrîtul a subliniat că s-a respins ca neîntemeiată plîngerea condamnatului Braga Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 4 Cricova. Prin decizia Curții de Apel Chișinău nr. 21r-1496/21 din 31 octombrie 2022 a fost respins ca nefondat recursul declarat de reprezentantul Penitenciarului nr. 4 Cricova și recursul condamnatului Braga Victor și menținută încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 iunie 2021.

Ministerul Justiției a argumentat că Braga Victor prin prezenta cerere depusă la 16 decembrie 2024, contrar normelor procesual penale, după șase ani de la eliberarea din Penitenciarul nr. 4 Cricova la 3 mai 2018, depune o acțiune civilă în materie contencioasă cu titlu de despăgubire, pentru 3415 zile de detenție, cînd au fost constatate fiind doar 247 zile, în sumă de 1 212 200 lei pentru detenția în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, fără motivarea de fapt și articolele de drept.

Potrivit art. 473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Pîrîtul a considerat că prezenta acțiune civilă este neîntemeiată, reclamantul avînd calitatea de persoană eliberată din detenție care nu mai execută pedeapsa, fiind eliberat din Penitenciar și trecerea unei perioade mari de timp. A solicitat a fi puse la baza netemeiniciei cererii de chemare în judecată circumstanțele că examinarea plîngerilor ce vizează încălcarea art. 3 CEDO au o reglementare specială, reglementate de art. 473^2 - 473^4 din Codul de procedură penală.

Reprezentantul pîrîtului a atras atenția asupra circumstanțelor importante ale cauzei ce duc la respingerea acțiunii, respectiv că reclamantul Braga Victor pe perioada detenției a beneficiat prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 aprilie 2017 în temeiul art. 13 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 cu privire la amnistie, la reducerea termenului pedepsei cu 1 an 11 luni 9 zile; condamnatul a fost eliberat din Penitenciarul nr. 4, Cricova la 03 mai 2018; la momentul pronunțării încheierii din 16 iunie 2021 și deciziei irevocabile a Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2022 acesta nu se mai deținea în instituțiile penitenciare, nu mai avea calitatea de prevenit/condamnat; irevocabil de către Curtea de Apel Chișinău a fost stabilit că Braga Victor s-a aflat în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții precare de detenție pe o perioadă de 102 zile în calitate de prevenit și 145 de zile în calitate de condamnat, total 247 zile, alte perioade nu au fost stabilite.

Ministerul Justiției a susținut că mecanismul compensator trebuie să fie unul adecvat și suficient, bazat pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate iar nu de sfidare a prevederilor legale în obținerea de 1 212 200 lei.

În ședința de judecată, reclamantul Braga Victor s-a prezentat personal. În explicațiile sale, reclamantul a susținut poziția formulată în cererea de chemare în judecată pe motivele de fapt și de drept invocate și a solicitat admiterea acesteia. În pledoarii, reclamantul a rămas pe aceeași poziție și a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată.

Reprezentantul pîrîtului Ministerul Justiției, Teodor Stelea, prezent în ședința de judecată și împuternicit în baza procurii nr. 51 din 29 mai 2024, a susținut integral poziția expusă în referință pe motivele de fapt și de drept indicate și a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată. În pledoarii, reprezentantul pîrîtului a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată.

În procesul de examinare și soluționare a cauzei, instanța se ghidează de principiile fundamentale ale probațiunii în procedura civilă, așa cum sunt ele stabilite în Codul de procedură civilă. Conform art. 117 alin. (1) și art. 118 alin. (1), probele reprezintă elementele de fapt dobîndite legal care servesc la constatarea circumstanțelor relevante, iar fiecare parte are sarcina de a dovedi circumstanțele pe care le invocă.

În acest context, instanța are responsabilitatea, în conformitate cu art. 121 și art. 122, de a reține spre examinare doar probele pertinente și admisibile, care confirmă, combat ori pun la îndoială existența circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cazului. Aceste probe sunt evaluate în ansamblu, ținînd cont de legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii, așa cum prevede art. 130 alin. (3).

În final, conform art. 239 și art. 240 alin. (1), hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată, bazîndu-se exclusiv pe circumstanțele constatate nemijlocit și pe probele cercetate în ședința de judecată. La deliberare, instanța apreciază probele, determină circumstanțele relevante, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă și admisibilitatea acțiunii, asigurînd astfel o soluționare echitabilă și conformă cu legea a cauzei.

Apreciind circumstanţele de fapt în baza materialelor dosarului şi raportîndu-le la prevederile legale ce guvernează litigiul, instanţa de judecată va admite parţial cerinţa de chemare în judecată pentru următoarele considerente.

Problema juridică centrală în prezenta cauză constă în determinarea dreptului reclamantului la repararea prejudiciului material și moral în urma detenției în condiții contrare art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și a cuantumului acestei reparații.

Din materialele cauzei rezultă următoarea succesiune a evenimentelor relevante pentru soluționarea litigiului. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 02 iulie 2013, Braga Victor a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Această sentință a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2013 și decizia Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2014.

Potrivit procesului-verbal de reținere pe ultima sentință, Braga Victor a fost reținut la 15 februarie 2013, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 aprilie 2017 i-a fost redus termenul pedepsei cu 1 an 11 luni 9 zile în temeiul Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 cu privire la amnistie. Condamnatul a fost eliberat din Penitenciarul nr. 4, Cricova la 03 mai 2018.

În privința condițiilor de detenție, la 02 mai 2019, condamnatul Braga Victor a înaintat judecătorului de instrucție o plîngere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 iunie 2021, s-a admis parțial plîngerea condamnatului Braga Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că condamnatul Braga Victor a fost deținut în perioada de la 20 februarie 2013 – 02 iulie 2013 în calitate de prevenit și 03 iulie 2013 - 24 noiembrie 2013 în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, pe parcurs de 247 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Referitor la cele 247 zile prin care Braga Victor a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale, acesta este în drept să se adreseze în conformitate cu art. 385 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală cu o acțiune civilă în vederea recuperării prejudiciilor pretinse.

Totodată, s-a respins ca neîntemeiată plîngerea condamnatului Braga Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 4 Cricova, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2022 au fost respinse ca nefondate recursul declarat de reprezentantul Penitenciarului nr. 4, Cricova și recursul condamnatului Braga Victor, fiind menținută încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 16 iunie 2021.

Pentru analiza juridică a pretențiilor înaintate, instanța va examina întrunirea condițiilor prevăzute de cadrul normativ aplicabil pentru acordarea despăgubirii solicitate.

Cadrul legal relevant pentru soluționarea cauzei este constituit din prevederile art. 385 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală, care stabilesc că în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează în felul următor: de la una la două zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. În cazul în care condamnatul s-a aflat în arest preventiv, în condițiile specificate la alin. (5), nu mai puțin de 3 luni pînă la numirea cauzei spre judecare, la stabilirea, în calitate de pedeapsă principală, a muncii neremunerate în folosul comunității, a amenzii sau a privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, acesta este liberat de executarea pedepsei de către instanța de judecată.

De asemenea, art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală prevede că în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente.

Art. 473^4 alin. (5^1) din același cod stabilește că în cazul constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, instanța de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare.

Un aspect esențial pentru soluționarea cauzei este determinarea perioadei pentru care se poate acorda despăgubirea. Din hotărîrile judecătorești definitive rezultă că doar perioada de 247 zile petrecută în Penitenciarul nr. 13 Chișinău a fost recunoscută ca fiind în condiții contrare art. 3 CEDO. Pentru toate celelalte perioade de detenție invocate de reclamant, inclusiv cele din Penitenciarul nr. 4 Cricova, instanțele judecătorești au respins plîngerile ca neîntemeiate.

Prin urmare, pretenția reclamantului de a primi despăgubiri pentru 3415 zile de detenție nu poate fi admisă, întrucît nu există o hotărîre judecătorească definitivă care să constate încălcarea art. 3 CEDO pentru această întreagă perioadă. Principiul autorității de lucru judecat impune ca

instanța să se raporteze doar la constatările definitive ale instanțelor competente care au examinat în mod special această problemă.

Cu privire la cuantumul despăgubirii, reclamantul calculează greșit această sumă, transformînd zilele în ore și aplicînd un tarif orar, ceea ce nu este prevăzut de lege. Legislația stabilește clar că despăgubirea se acordă per zi de detenție în condiții precare, și nu per oră.

Potrivit Hotărîrii Guvernului nr. 985 din 06 decembrie 2023, salariul minim pe țară este stabilit în cuantum de 5 000 de lei lunar pentru un program complet de lucru de 169 de ore în mediu pe lună, ceea ce reprezintă 29,58 lei pe oră. Această hotărîre nu stabilește însă unitatea convențională, care în conformitate cu alte acte normative în vigoare reprezintă 50 de lei.

Art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală prevede acordarea unei despăgubiri în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare. Prin urmare, pentru 247 zile recunoscute prin hotărîre judecătorească definitivă ca fiind petrecute în condiții contrare art. 3 CEDO, cuantumul maxim al despăgubirii ar fi: 247 zile × 2 unități convenționale (100 lei) = 24 700 lei.

Referitor la admisibilitatea temporală a acțiunii, instanța constată că deși reclamantul a depus plîngerea în procedura penală specială după expirarea termenului de 4 luni de la eliberarea din detenție, prin încheierea din 16 iunie 2021 instanța competentă i-a recunoscut expres dreptul de a se adresa cu o acțiune civilă pentru recuperarea prejudiciilor pretinse. Această recunoaștere a dreptului constituie un titlu juridic distinct care deschide calea pentru exercitarea dreptului la reparații conform dreptului civil comun.

Termenul de prescripție pentru acțiunile civile este de 3 ani conform dreptului comun. Întrucît decizia definitivă a Curții de Apel Chișinău prin care s-a confirmat dreptul la reparații a fost pronunțată la 31 octombrie 2022, iar acțiunea civilă a fost depusă în decembrie 2024, aceasta se încadrează în termenul de prescripție.

Cu privire la temeiurile juridice ale despăgubirii, instanța reține că prin hotărîrile judecătorești definitive s-a constatat în mod expres încălcarea art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului pentru perioada de 247 zile. Această constatare constituie o presupoziție suficientă pentru acordarea unei reparații echitabile, în conformitate cu standardele internaționale în materie de protecție a drepturilor omului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în repetate rînduri că statele au obligația de a oferi remedii efective pentru încălcările art. 3 CEDO, inclusiv compensații pecuniare pentru

prejudiciul moral suferit. Mecanismul instituit prin modificările aduse Codului de procedură penală prin Legea nr. 272/2018 urmărește tocmai implementarea acestor standarde la nivel național.

În ceea ce privește calculul concret al despăgubirii, instanța va aplica cuantumul maxim prevăzut de lege, respectiv 2 unități convenționale per zi, avînd în vedere gravitatea încălcărilor constatate prin hotărîrile judecătorești și durata semnificativă a perioadei de detenție în condiții necorespunzătoare. Astfel, pentru 247 zile de detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, cuantumul despăgubirii va fi de 24 700 lei.

Pentru considerentele expuse, apreciind probele administrate în corespundere cu art. 130 Cod de procedură civilă sub aspectul pertinenței, admisibilității, veridicității și coroborării lor, instanța conchide că cererea de chemare în judecată este întemeiată parțial și urmează a fi admisă în limita constatărilor definitive ale instanțelor competente.

În conformitate cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată, -

h o t ă r ă ș t e

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Braga Victor către Ministerul Justiției al RM, privind repararea prejudiciului pentru detenție în condiții contrare art. 3 CEDO.

Se încasează din contul bugetului de stat în beneficiul lui Braga Victor, născut la *****, cod personal *****, suma de 24 700 (douăzeci și patru mii șapte sute) lei cu titlu de prejudiciu compensatoriu pentru 247 zile de detenție în condiții contrare art. 3 CEDO.

Se încasează din contul bugetului de stat în beneficiul lui Braga Victor, născut la *****, cod personal *****, taxa de stat în sumă de 250 (două sute cincizeci) lei și taxa de timbru în sumă de 200 (două sute) lei.

În rest, acțiunea reclamantului se respinge ca neîntemeiată.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,

Judecător **Igor Pulbere**

Notă: În conformitate cu art. 236 alin. (7) Cod de procedură civilă, potrivit prevederilor p. 1.3 din Dispoziția nr. 23 din 05 aprilie 2024 cu privire la delegarea împuternicirilor vicepreședintelor Judecătoriei Chișinău, în legătură cu faptul că, judecătorul Igor Pulbere este în

imposibilitatea obiectivă de a semna hotărîrea motivată, textul integral al hotărîrii este semnat de vicepreședinte interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Serghei Dimitriu.

Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Serghei Dimitriu